

ମାରକାଳୀବୁ, ହୋମ, ବ୍ୟନ୍‌ପୁ ତାଙ୍ଗିଲାମ୍ବେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ-
କ୍ରାନ୍ତିକ ଫ୍ରଣ୍ଟରେ ଅନ୍ଧାରୀଶିତ ମିଥି ଉତ୍ତରାଂଶୁ-
ମନ୍ଦିରରେତ୍ତେବୁଲୀ ଏରଗନ୍ତ ବାନ୍‌କ୍ରିସ୍ ଡାସାଫ୍ରାନ୍‌କ୍ରିସ୍-
ଲ୍ଲାଇ, ମିଥିତୀ ଉତ୍ତରାଂଶୁ ମେତ୍ରି ହିଲ୍ଲି ବିନ୍ଦେବା
ବାନ୍‌କ୍ରିସ୍ ଫର୍ମନ୍‌ଲ୍ଲି; ମାଦ୍ରାଷ ମ୍ୟାନାର୍ଜ୍ସ ମଥ୍ରାନିତ ଲୀଚି
ଖନଦା ମିହିଲାନିତ ମଥ୍ରେଲ୍‌ଵେଲାବାଶି, ହୋମ ମିଥାତ-
ତ୍ରୟିଶ ମାଶିନ ଫ୍ରଣ୍ଟରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠକ୍ରାନ୍ତିକ ଦ୍ୱାରା ବିନ୍ଦେବା
ଅର ପ୍ରାଣ, ହୋମକୁ କ୍ରିଲା ବିନ୍ଦେବା ମି କିର୍ତ୍ତେବିଲୁ-
ତ୍ରୟିଶ, ହୋମମେଲିତାପୁ ମାଶିନ ଅର ଡାସକ୍ରାନ୍ତେସ.

ამას გარდა ბანკის დარჩება ისეთი საზოგადო საქმეა, რომელშიც ჯიბრისა, ერთმანეთში უთანხმოებასა და ხარბობას არ უნდა ჰქონდეს აღვილი. კმარა, ღმერთმანი, რაც ამგვარმა ქცევამ ვნება მოგვიტანა ჩეენ და ყოველ ჩეენ საზოგადო საქმეს! იქნება ზოგიერთ პირებმა სთქვან, რომ: «ჩემი ფული ეს ექვსი წელიწადია უნაყოფოთ ავღიაო და ეხლა, ბანკი რომ გაიხსნება, მე უპირატესობა უნდა შექნეს იმ პირთან, რომელსაც ეხლა შემოაქეს ფულები და ისიც არა სრულადო...» ჩეენთვის ძლიერ სამწუხარო იქნება, რომ მომავალს კრებებში მისითანა სიტყვები და აზრები გავიგონოთ. ჩეენი უბედურება იმაში მდგომარეობს, რომ ყველანი პირადს სარგებლობას მიიღებეთ; ჩეენ არა გვაქეს სურვილი და ხალისი, რომ მოძმეს ხელი მოუმართოთ გაჭირვებაში; ჩეენ არ გვიშის, რომ ჩეენი მოძმის ბედნიერება და კეთილდღეობა ჩეენის პირადი კეთილ-დღეობა და ბედნიერება....

თუ მომავალი თავად-აზნაურობის კრება
ამ ყველასათვის ჰქონდა აზრებით იხტე-
შძლვან ელემს და ის პირები, რომელთაც
თავიდამცვე შეიტანეს ბანკში ფულები, თავი-
ანთვის რომელსამე უპირატესობას და გან-
საკუთრებულ სარგებლობას. არ მოითხო-
ვენ, — მაშინ, დიახ, მხოლოდ მაშინ, შევეი-
ძლია ჩვენ ესთქვათ, რომ ბანკის საქმე კარ-
გათ წავა და ის მართლა ნავდევილ სარგებ-
ლობას მოუტანს ჩვენს საზოგადოებას-მეთქი,
მაშინ ასრულებს ის იმ დანიშნულებას, რო-
მელიც 1867 წლის კრებას ჰქონდა მხედვე-
ლობაში, როდესაც პროტოკოლი შეადგინა,
რომ გაემართოთ თვითების გუბერნიის აზ-
ნაურობის საჭირო ბაზი.

«Հայություն» ՀԱՅ-ՀԱՅ ԵՍՎԵՐ-ՆՈՐԻ/ՀԱՅ

ବ୍ୟାକିନୀର ପଦ୍ଧତି । ୧୨ ।

ამას წინათ გაცნობეთ, რომ სონში ქადაგის
უფასო სასწავლებლის გახსნა ითავეს ქნ. სოფიო
წელის და უფ. ნიკოლოზ ქადაგმა. ქადა
უფრო სასიამოვნო ამბავი შემიძლია გაცნობოთ, რომ
ეს სასწავლებელი გაიხსნა ამ ნოტების 8-სა. ამ
უამაღ სასწავლებელში 48 ქადა სწავლობს. მას-
წავლებლად კერ-კერიბით არიან. სონის კუკუსის
შეოლის ზედამს დავიდო უფ. წელის მიხი თანა-

ପେଣ୍ଡି କୁ. କୁରୀ ରା ରା ମହିନେରେ ଲୁହା ବାକରାମଙ୍ଗ
ଅଳମ୍ବାନ୍ତାଟ ଜରିବ ବିଦାର ଗାନ୍ଧାରାଜନାନ୍ଦିଶ୍ଵର ଯୁଗରେ
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଚଲନକ୍ଷେତ୍ରରେ ଥିଲା. ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପାଦରେ କୁରୀ
ଲାଗ ଦ୍ୱାରାନ୍ତରେ ପାଦରେ କୁରୀ ପାଦରେ କୁରୀ ପାଦରେ କୁରୀ
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପାଦରେ କୁରୀ ପାଦରେ କୁରୀ ପାଦରେ କୁରୀ.

ეს გასლავეთ ჩვენის სონის ქადაგის უფასხმო
შეოღვის ამბავი და აქტების დაინახავს მკითხველი
რამდენი საფუძველი აქვს უ. დ. მ.ს რომელი
იწერსა, რომ მოვრცხვილი 554 მანეთი გაუყიდე
შეოღვის მოახმაროხო და ორკლებიანით გააკეთო
ნა. უ. კოროცხესოლნდეტრის სრულიად არა სცოდ
ნია გარემოება საფაქო შეოღვისა, რადგანაც სო
ნის გაუყიდეს შეოღვის არის ორგზებიანი და არ
ერთ კლასიანი. ამას გარდა უკედასოგის ცხადი
რომ ქადაგის სასწავლებელს არა ნაკლები სა
გებულობის მოტანა შეუძლია ჩენის საღსისოვი
რადგანაც იქადნ გამოსული ქადაგი ერთ დრო
სუვერენ თავასის შავრონად და გაუყიდესა და ქ
ლების დედებითაც უნდა შეიჩენ.

ମେ ଗର୍ଭରତ, ରାଜି ଏହି ଶ୍ଵାମାଦ ଆଶାଲ୍ଲେ କଥିଲେଣିଲୁ
କେନ୍ତିଳେ କୁଳେଖାଳେ କାର୍ତ୍ତିକାପୂଜାଲ୍ଲେଷ୍ଟି 48 ମାତ୍ରାରେ
କାର୍ତ୍ତିକ-ମୃତ୍ୟୁ; ମାତ୍ରାରାମ ରାଜି ମୃତ୍ସମଲ୍ଲେଷ୍ଟିରେ ଯୁଗ
(ବାହ୍ୟରେ ରାଜି ଯୁଗ), ରାଜାର ମାତ୍ରାରେଣ୍ଡିଲ୍ ମନ୍ଦିରରେ
ପାଇଁ ଧ୍ୱାନି ଯୁଗ: ଯୁଗୀରୁ ଧ୍ୱାନି ମନ୍ଦିରରେ କାନ୍ଦ କାମ
କାନ୍ଦ ରାତରି ଧ୍ୱାନିକୁପ୍ରେସି ତଥାବାନିତ କାର୍ତ୍ତିକା କୁଳେଖାଳେ
ଏ କୁଳେଖାଳେ କାର୍ତ୍ତିକାପୂଜାଲ୍ଲେଷ୍ଟି କୁଳେଖାଳେ କୁଳେଖାଳେ
କାର୍ତ୍ତିକ-ମୃତ୍ୟୁକାଳେ, ମାତ୍ରାରାମ ରାଜିକାର୍ତ୍ତିକାପୂଜାଲ୍ଲେଷ୍ଟି
ମୃତ୍ୟୁକାଳେ ମନ୍ଦିରରେ ଏ ମୃତ୍ୟୁକାଳେ, ମନ୍ଦିରରେ ମୃତ୍ୟୁକାଳେ
କାର୍ତ୍ତିକ-ମୃତ୍ୟୁକାଳେ.

କମାଳ ଫିନ୍ଗାତ ଉରମୀ ଦେଖାଇ-ଜୁମ୍ବା ମହିଯୁକ୍ତିରେ ମିଳି
ଭୂଷାର ଉରମ ପୈତ୍ରାରୀ ହେଲେଣି ଏବଂ ମହିଯୁକ୍ତିରେ
ଶୁଣେଇଲେ, କରମ କ୍ଷେତ୍ର ଏବଂ ଶୁଭସମ୍ଭାବ କମାଟିର ଶୁଭ
ଚାର୍ଯ୍ୟକାରୀଙ୍କ, କାହାରେକୁ କ୍ଷେତ୍ରର ଅଭିଭାବକାର, କରମ ଓ
ଶୁଭଭାବରେ ଏବଂ ଶୁଭଭାବରେ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ମହିଯୁକ୍ତିରେ
ମହିଯୁକ୍ତିରେ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ମହିଯୁକ୍ତିରେ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ମହିଯୁକ୍ତିରେ
ଏବଂ କରମ ଏବଂ କରମ ଏବଂ କରମ ଏବଂ କରମ ଏବଂ
କରମ ଏବଂ କରମ ଏବଂ କରମ ଏବଂ କରମ ଏବଂ କରମ ଏବଂ
କରମ ଏବଂ କରମ ଏବଂ କରମ ଏବଂ କରମ ଏବଂ କରମ ଏବଂ
କରମ ଏବଂ କରମ ଏବଂ କରମ ଏବଂ କରମ ଏବଂ କରମ ଏବଂ
କରମ ଏବଂ କରମ ଏବଂ କରମ ଏବଂ କରମ ଏବଂ କରମ ଏବଂ

წარმოდგენების გამართვას და თუ მოსერს დ
იმედია, სარჯის გადა, შეოლას 250 მანეთ
და დარჩება. გაეცის შეოლას ხრულად არ ეჭი
გება ამ ფულების მომატება, რადგანაც იმას თავ
სამეოზე ცალკე შემოსავალი აქვს.

卷之三

ოზურგეთილამ გამოგზავნილს ერთს კო
რესპონდენტიაში ამას წინათ მოხსენებულ
იყო, სხვათა შორის, ერთი აქაური ვაჭრ
პრიკაშიჩის დაკარვეა, იღლისის დამლე
რიცხებში, რომელსაც საღამო ხანს თავ
აღის დუქანი დაკეტა, წასულიყო სოფე
ში, რომელიც ამბობინ. თავის სატროოსთ

და ოქიდებან მოკიდებული დღემდინ არაფერი
კვალი არ ჩნდა და არც არავინ იცოდა, რა
ბედს შეემთხვე ეს საწყალი. ეს პრიკაზჩიკი
იყო მიხაილ მიქელაიშვილი, ოცის წლის
ახალგაზდა. ამის ეგრე უცებ, თვალ და ხელს
შუა, გაქრობამ ძლიერ გაფაკეირვა, მაგრამ

ამაზე უფრო იმან გაგვაკვირვა, რომ ჯერო-
ვანი ყურადღება არ ყოფილა მიქცეული
იმის დაკარგვაზე. ბოლოს აქაურიმა ვაჭრებმა
ნება ითხოვეს, წასულიყვნენ მოსან ახავათ
ახლო-მახლო სოფლებში, ხოფლელების შემ
წეობით. ისინი ფიქრობდნენ, რომ იქნება
საიმე ქვეირში ვნახოთ ჩახილი, ან გადა-

გდებული, ან დამარხულიო. ამბობენ, ზო-
გირთებმა სიზმარებიც ნახესო, რომ ვითომც
ეს ყმაშეილი ამა და ამ ადგილას არის და-
მარხულიო; მაგრამ ვერა გაარიგეს რა და-
როვორუც გავიგე, გამომეძიებული საქმის მო-
სპობასაც კი ეპირებოდა, ნიშნების უნახაო-
ბის და შემჩნეულების გამოუტეხლობის გა-
მო. წასული თეის რეას მე მომიხდა ყოფნ-
ობურეთზე დაახლოებულ სოფელს ბახეს
რაღვან ლეთის-მშობლის დღეობა იციან ა-
სოფლის ეკკლესიაზე და დიდალი ხალხი
თავშეყრილობა არის ხოლმე აქ ყოველთვი-

ამ დღეს. ვიღაცა დედაკაცა, გხანე ძიძვალი
ამ ეკულესისაკენ, ერთი ქალალდის ნაგლე
ჯი ენახა და ამოეკითხა, რომ მიხეილ მიქე
ლაიშვილი არის მოკლული და დამარხულ
ერთის ამ დანაშაულობის თაობაზე შემჩნე
ულის სახლში, ტახტს ქვეშ და, თუ კრიგა
მოსძებნით, ნახავთ; თუ ვერ ნახავთ, მო
ნოჭანს ნუ მოეშვებითო და ის ნამდვილა
გაჩვენებს, სად არის დამარხულიო. თუმც
ეს ბარათი ცოტა ხანს შემდეგ ისე დაიკარგა
რომ მიწიმ ჩაყლაპა, თუ წყალმა წაიღო, ვერა
ვინ შეიტყო, მაგრამ ყველას იმედი მოგვიც
რომ ამ დაკარგულს კაცს იპოვნიდენ. დ
მონოჭანიც მოიხმეს და ჰერთხეს, მაგრამ მი

გან ვერაფერი ვერ გერგეს და საქმე უწინ
დელივით უყურადღებოდ ჩჩებოდა. შემდე
ამბავი ჩამოვიდა სოფლის შემოქმედიდა
რომ ამ ყმაწილის ძელები უნახავთ. ეს მარ
თალი გამოდგა. გამომძიებელი, ექიმი, ზოგ
ნი სხვანი და იმათ რიცხვში მეც წავედით
თქვენმა მტერმა ნახა იმისთანა სანახავი, რა
ჩეენ ენახეთ! ჩეენ თვალწინ ეყარნენ მკვე
რის ტანისამოსები, ჩექმები და დაცალკევე
ბული, უხორცო ძელები, ტომარი და ძევლ
ნაბდის ნაგლეჯი. ექიმმა დაამოწმა მიქელა
შვილის სინამდვილე ტანისამოსით და კიდე
იმით, რომ კაცის ჩონჩხი იყო, თორემ მარ
ტო ძელებით და თავის ნახაბურით ვერავა
მიხედებოდა, რომ ეს ნამდვილად მიხაილა
შვილი იყო. ბექრი ლაპარაკი იყო იმაზ
თუ რა ნაირათ ნაწვალები უნდა ყოფილიყ
ის, მაგრამ ამის მეტი ვერ მიხედენ, რომ
არც თოვით მოკლული დარჩა და არც თა
ში დარტყმით, დადგან იმისი ძვლები, სუ
ყველა მთელ-მთელად ენახეთ უქნებელ
კორთ ხავთ თამაზებალი ვათა.

မြေး၏ ပျော်မှု လွှာတော်လွှာတော် ဖွံ့ဖြိုး၏
မြေး၏ ကာကွန် ဝါယံးရာ၊ ရှေ့မ ဂာန်ဆုံး
လျော်စွဲ ပျော်ရှာဖွေးရာ မိုးကြံးရာ၏ အမ စားမြိုး
ရှေ့မ လျော်စွဲ မြော်ဆော်၏ အမ စားမြိုး၏ လျော်စွဲ
မိုးကြံးရာ၊ ရှေ့မ အမ ဖျော်ဆုံးရာ၏ လျော်စွဲ ၅
တော် ဒာ၏ ပျော်ရှာဖွေးရာ အားလုံး၏ အားလုံး၏ လျော်စွဲ

ეხლა იშაზედაც ვიტყვე არითდე სიტ-
ყებს, თუ როგორ გათავდა სოფლის მა-
სწავლებლის კრება ქ. ოზურგეთს, რადგან
ორჯერ-სამჯერ იყო კითხვა ამაზე თქვენგან.
სახალხო შკოლების ინსპექტორის უ. ტრო-
იეს მოწერილობით, სოფლის მასწავლებ-
ლები შეიკრიბნენ ექვს მაისს ქ. ოზურ-
გეთში, მხოლოდ ცხრა შკოლისა; დანარ-
ჩენი შკოლები იქნება კიდევ ათამდისინ,
მაგრამ ისინი, სამწუხაროდ ჩენდა ცალიერ
სახლებს შეადგენენ.....

კრება გაიხსნა აქაურს უზეზდის სასწავლებელ
ში. უ. ტროიემ აჩვენა იმათ რამოდენიმეჯერ
უროკების მიცემა და მერძე, ვინც შეიძლო,
იმათგანსაც მიაცემინა. ბევრი დარიგება მის-
ცა, მაგრამ ეს დარიგებაზე იმათვის უფ-
რო ყველზე ცერტეის შეკრას გავდა. ორის

კვირის განმავლობაში აერჯიშებდა იმათ
ახალი მეთოდით სწავლებაზე და შემდეგ
სახელმძღვანელოებით დასჩუქრებისა გაის-
ტუმრა ისინი თავ-თავის შკოლებში. მე და-
რწმუნებული ვარ, რომ ტროიეს ორი კვი-
რის გათვეას აქ არათერი სარგებლობა არ მო-
უტანია, ახალ მეთოდზე სწავლების შესახებ,
გარდა იმისა, რომ მასწავლებლები ფთხილად
იქნებიან, შეძლების დაგვარად ისევ ძველე-
ბურად მაინც, რადგან დაპირდა მათ ხშირ-
ხშირად ჩამოსელა და დასაჩუქრება, ვინც მო-
მზადებულს ყმაწვილებს დაახვედრებს მე-
ორეთ ჩამოსელის დროს. ამ მასწავლებლებ
ზე, გარდა იმათხე, რომლებიც აქაურის უეზ-
ლის სასწავლებელიდან არიან გამოსულნი
(ესენი სამნი იყენენ) არა ლირს ლაპარაკი
ამისთვის რომ იმათ აქვთ გათავებული სწავ-
ლა დიაკვნურად აქაური მონასტრის ხუნ-
დებში და შინდის ჯოხებში და ეგრეთვა
აქაურ სასულიერო სასწავლებელში, რომ
ლებიც თითქმის, როგორც პირველი, იმ
ნაირათ არიან დაზღიულნი აქაური სასუ-

ლიერო სასწავლებლის ზედამხედველის წყალობით. ამაგებმა საუბრებუროთ ა, ბე, ვე, გ
იციან და პირ და პირ ა, ბე, ვე, გეს ასწავლიან
თუ ამგვარი სწავლა გათავებული აქეს ყმაწვილ
მისი მამა ამაყათ და კვეხნით ლაპარაკობს
ჩემმა შეიღმა ციფრები და რუსული წყალ
სავით იცისო. მთავრობა ძალიან სუსტა
უგდებს ყურს სოფლის გლეხების განათლებას
მე მახსოვეს, აგერ ნახევარი წელიწადი იქნება
ერთმა საზოგადოებაშ ითხოვა, კარგი მასწავლ
ლებელი გვიშოვეთ, ოთხას მანეთს მიეცა

თო, მაგრამ კაცმა ყურადღება არ მიაქცია.
ლმერთმა ქნას, რომ ამ ჩვენს გუბერნიი
შიაც დაწესდეს სამასწავლებლო სემინარი
მაშინ იმედია წესიერს მასწავლებლებს ვიშრ
ვით ჩვენი შეკონკრიტულის.

ებიფანე გადანდამ
ქ. ოზურგეთი.
1872 წ.

უფ. რედაქტორო! ორმოცდა ხუთი წლის
სამსახურის შემდეგ, ეხლა მე, ღრმა მოხუც

წუქაროც არ იყოს, იმ უგუნური და უსა-
ფუძელო აზრის გეონება: «რომ პატარა ქვე-
ყანა დიდშა ქვეყანაშ უნდა შთანთქესო.» შვე-
იცარიაში ორ-მილიონ ნახევარზედ ცოტა მე-
ტი მცხოვრებია (2,670,000). ვეონებ, დიდი
რიცხვი არ არის, მაგრამ შეხედეთ ამათ სო-
ციალურ და პოლიტიკურ მდგომარეობას!
როგორი, ჩინებულია, შედარებით დიდ სა-
ხელმწიფოებთან, შვეიცარიის ხალხის სიცოც-
ხლე! მაგრამ, რათ ვინდათ შვეიცარია:
აიღეთ საბერძნეთი, დანია, სერბია, ბელგია
და სხ... საბერძნეთში მილლიონ ნახევარი
მცხოვრებია, დანიაში მილლიონ ნახევარზედ
ცოტაშეტი (1,860,000), სერბიაში მილლი-
ონ ნახევარზედ ნაკლები (1,222,000) და
ბელგიაში—ხუთ მილლიონამდინ; მაგრამ იმ
მიზეზით, რომ ეს ხალხები რიცხვით ცოტა-
ნი არიან, ცერავინ გაპრედას თქმას, რომ

მათ უნდა დაჰკირგონ ნაციონალური ოფიციალური სესხი, რომ ისინი უნდა გააქტივონ ქვეყანაზე. თუ როგორ ხარისხამდე შეიძლება ავადებს პატარა ხალხი — ამის დასაბამავათ შევტკიდოთ ძაგ. დანისა. იქ, სადაც ორ მილიონსაც აც შეადგენს მცხოვრების ჩილცვა, რამდენიმე უმაღლესი სპეციალური სასწავლებელია, ორი უნივერსიტეტი და ოცდა ორი გიმნაზია. გარდა ამისა, დანის ხუთი ათას ექვისი (5,600) გემი ჰყავს, რომლიდან ანაც თარმოცდა თეგებსმეტი ცეცხლის გემია; ვაჭრობა დანისა წელიწადში შეადგენს ას მილიონ (100 გ.) რეისტალერს და სხვა.. სხვათა შორის, ერთს საინტერესო ცრობას მოგახსენებთ: ჩვენს კავკასიაში ისეთი ხშირი მოსახლობა ანუ ისეთი სიმჭიდროვე მცხოვრებისა რომ იყოს, როგორც შეეიცარიაშია, მაშინ იქ მცხოვრების რიცხვი იქნებოდა ოცდა შეიდ მილიონ ნახევარი და, როგორც შელვიაშია, მაშინ სამოცდა ცამეტი მილიონი უნდა დაეტიოს მთელს ჩვენს მხარეში.

მაგრამ საქმე როცხვზე როდია დამოკიდებული: ხალხი ზნეობით და გონებით უნდა იყოს ძლიერი; იმას სასარგებლო ნაყოფი უნდა მოჰქონდეს კაცობრიობის სახლობაში, თორებ მისი მომავალი, რაც გინდა ბევრი მცხოვრები ჰყავდეს, სანატრელი არ არის! აი, რას ამბობს ამ საგანზედ ერთი შესანიშნავი ინგლისელი, კობლენი: «არა უშველუბელი ტერიტორიის მქონე და დიდ-ძალი ხალხის სახელმწიფო ორგანიზაცია მე, არამედ ის სახელმწიფო, საღაც კაცის ნიჭი ყოვლად თავისუფალია და ადამიანის პიროვნობა შეუხებელი.» ლუი-ბლანი ამ სიტყვებს დასძენს: «მართლა, რა შექმატა კაცობრიობის კეთილდღეობას დიდმა სპარსეთის, ასურეთის და სხვა იმპერიებმა? აეიღოთ მაგ. იტალია საშუალ საუკუნოებში, საბერძნეთი ძველ დროში; როგორი საუნჯე შექსძინა ქვეყნი-ერობას ამ პატარა სახელმწიფოებმა: სწავლა-ში, ფილოსოფიაში, ლიტერატურაში! დან-ტესდა გალილეის, სოკრატისა და პლატონის სამშობლოსა გეოგრაფიის კარტაზედ, ყოველ-თვის ერთი ნამცეცა ადგილი აქვს მოკავებული მარტი შინკოლო. რთაორი დიდი ადგი-

ლი, თავიარ ცეკვები, მაგრა დანა აღა
ლი უჭირავს მათ კაცობრიობის ხსოვნაში
და წარმატებაში! დიალ, ხალხის ნამდვილი
ლირსების დაფასება შეიძლება იმით, თუ
რამდენათ აქვს მას გახსნილი აზრი და გო-
ნება. ჰე შმარიტ დიდ ნაციისათ ჩაითვლები-
ან მხოლოდ ისინი, რომელნიც ელტვიან
დაიმორჩილონ ქვეყნიერობა თავისი უმაღ-
ლესი გრძნობით, თავისი აზრების სიმართ-
ლით, თავისი ლიტერატურის კეთილი გაფ-
ლენით, თავისი გონიერი წესდებულებით;
რომელნიც მარადის მიღიან წინ, თავის

မართლ-မსაჯულებაში, რომელთაც ყოველ
მოქმედებაში განუშორებლად ახსოესთ კა-
ცობრიობის დამატებირებინებელი ღირსებებია:
. , თანასწორობა და ურთიერთი-
სადმი სიყვარული.» მეორე ადგილს ლუ-
ბლანი ამბობს: «მოუხერხებელი საქმეა — ისე,
თი ოსტატი ან ისეთი ძლიერი იქნეს რომე-
ლიმე სახელმწიფო, რომ იმას თვლესმე არ
შეხვდეს უძლიერესი და უფრო ოსტატი
მტერი და არ დასცეს ის. აი, ამ მიზეზის გა-
მო, ყოველი უფლება, დამოკიდებულება,
პირობა ზნეობით ძალაშედ უნდა იყოს დამ-
ყარებული და არა ნივთიერებაზედ. ამისთვის
კხედავთ ხშირათ ისტორიაში მაგალითებს,
რომ მხოლოდ ნივთიერად აღმაღლებული
სახელმწიფო ისეე ეცემა და მცირდება.»

ବ୍ୟାକାଳର ଶ୍ରୀଲଙ୍କ

საიტონანგებეთი

ტიერის ეპისტოლებზე ლაპარაკი საფრანგე-
თის საზოგადოებაში და გაზეოვებში ჯერაც
არ დაწყნარებულა. მომეტებული ნაწილი
რესპუბლიკელებისა ძლიერ კრაიოფილი არიან
იმ აზრებისა, რომელიც ტიერმა თავის ეპის-
ტოლებში გამოსთქვა: ისინი ამბობენ, რომ
აწ ტიერსა და კრების მარჯვენა მხარეს (მო-
ნარჩისის მომხრეებს) შეუ ყოველი კავშირი
და თანაგრძნობა მოისპოვო. მართლაც, ტი-
ერმა თავის ეპისტოლებში პირ-და-პირ გამოს-
თქვა აზრი, რომ ამჟამად საფრანგეთში მხო-
ლოთ რესპუბლიკური მმართველობის ფორ-
მის დაწესება შეიძლებაო, მხოლოთ ამ გვარი
მმართებლობა დაიხსნის იმას იმ გაჭირვებუ-
ლი და შეფიწროვებული მდგომარეობისგან,
რომელიც ნაპოლეონ მესამის წყაპილობაშ
და იმის შედეგმა—უკანასკნელმა ომმა—მია-
ყენა იმასაც. თუმცა ტიერსა და გამშეტას შეუ
ამ უკანასკნელ დროს უთანხმოება მოხდა და
ისინი კეთილს განწყობილებაში არ არიან
ერთმანეთთან, მაგრამ გაშეტაც კრაიოფილი
დარჩა ტიერის ეპისტოლისა. აი, რას ამბობს
გამშეტა ამის თაობაზე თავის გაზეოვები: «ტი-
ერმა ერთბაშათ მოკვეთა კავშირი, რომე-
ლიც მონარჩიულ პარტიისთან აერთებდა მას;
იმან გამოაცხადა, რომ რესპუბლიკა ასეთი
მმართებლობა არის, რომელსაც მხოლოთ
ერთს შეუძლია ქხლა საფრანგეთის დაკმაყო-
ფილებაო; იმან კარგათ გაიგო საფრანგეთის
ურნევილი, ის სურველი, რომლის აღსრულე-
ბას მოელ თავის სიცოცხლეში ეწინაღმდე-
ვებოდა და რომლის მიღწევას საფრანგეთი
ამ უკანასკნელი ოთხმოცვი წლის განმავლო-
ბაში სცდილობა. ბედნიერია ის კაცი, რო-
მელსაც თავის სიცოცხლეში ერთხელ შაინც
ჭრიონია შემთხვევა, რომ მოელი ხალხის სურ-
ვილი გაეგოს და აესრულებინოს!» ამგვარი
ოღტაცებით სიტყვებით მიიღეს ტიერის ეპის-
ტოლე თითქმის ყველა რესპუბლიკურმა
კაზეოვებმა და საზოგადოებამაც.

მაგრამ კონსერვატორები კი ბრაზილან
უჩებს იყენენ. ისინი ამტკიცებენ, რომ ტი-
რმა დაახლევია ბორდოში შეკრული პირო-
აო, იმას არა ჰქონდა უფლება გამოეცა-
ვებინა, რომ საფრანგეთში ეხლანდელი რეს-
უბლიყური მმართებლობა სამუდამით უნდა
ამკვიდრდეს, ის ღალატობს საფრანგეთსო-
და სხვა ამგერები უიპეველია, რომ მონარ-
ელებს თავის გულითადი განზრახვა არასო-
დეს არ შეუსრულდებათ, ისინი კერ დასვამენ
ფრანგებს ტახტზე რომელსამე ირლენან ისა

ან ბურგონის პრინცს, ან ნაპოლეონს, თუ
ტიერი მკვიდრეთ დაადგება იმ გზას, რომელ
ზედაც ის ეხლა დგას. უმთავრესი სახსრები
საფრანგეთში რესპუბლიკის დასამკიდრებ-
ლად, როგორც რესპუბლიკულები ამბობენ,
არის — ახლანდელი ნაციონალური კრების
დათხოვნა და მეორე კრების ამორჩევა, რო-
მელსაც საფრანგეთის ხალხი თავის შმართე-
ბლობის განწევებას მიანდობს. ამ ახალ კრე-
ბაში რომ მომეტებული ნაწილი წევრებისა
რესპუბლიკულები იქნებიან და რომ ისინი
რესპუბლიკურ მმართებლობას დაუუძნებენ
— ამაში ეჭვი არ არის; კიდევ იმიტომ ეშინა
ეხლადელ კრებას თავის დათხოვნისა, რად-
გან დარწმუნებული არის, რომ შემდეგი კრე-
ბა ისეთი კონსტიტუციული აღარიქნება, რო-
გორც ის არის და უკველათ რესპუბლიკას
დაწერება...

როდესაც საფრანგეთის მმართვებლობაზე
ჩამოვარდება ლაპარაკი, თქვენ ხშირათ გაი-
გონებთ, რომ ფრანგულები ისეთი დაუდევა-
რი ხალხია. რომ იქ ვერცერთი მმართვ-
ბლობა ვერ მოიღებს მავრათ ფეხსაც, ვერც-
ერთი მმართვებლობა ვერ დამკიდრდებათ.
იმათ ჯერ ერთნაირი მმართვებლობის წესი
მოეწონებათ და დაუყენებენ; მერე, რამდე
ნიმე წლის შემდეგ, ამ მმართვებლობას გადა-
აყენებენ და იმის ნაცელად სულ ამის წინა-
ომდევ მმართვებლობას აირჩევენ. ამის გა-
მო თუნდაც რომ დაფუძნდეს ქხლა საფრან-
გეთში ოცნებლიკა, ხალხს მაღვ მოწყინდე-
ბა ის და ცოტა ხანს შემდევ ისევ რომელიმე
ნაცოლეონი, ან ობრეგანის პრინცი და იქნება
ბურგონისაც აირჩიონ ხელმწიფეოთაო. ამ აზრ-
ში არაეითარი საფუძველი არ არის: მართა-
ლია, არცერთ ხალხს იმდენი მმართვებლობა
არ გამოიუცვლია, განსაკუთრებით ამ უკანას-
კნელ დროს, რამდენიც საფრანგეთის ხალხმა
გამოიცვალა, მაგრამ ამას თავის ყურალება-
ში მისაღები საფუძველი აქვს. ხალხის რა
გრალია, თუ ამ უკანასკნელი ოთხმოცი წლის
განმავლობაში იმას ერთხელაც არ შეხვედრია
ისეთი მმართვებლობა რომელსაც შესძლებო-
და იმის დაკავშიროს. მართალია, ზოგი-
ერთმა საფრანგეთის მმართვებლობაებმა ვერ
გაამართლეს ის მოლოდინი, რომელიც
ხალხს ჰქონდა იმაზე, მაგრამ შეცდომა რო-
გორც ცალკე კაცის, აგრეთვე მოელი ერის

სევდრია. ჩეენის აზრით, ეხლა საფრანგეთის
მდგომარეობა გამოცელილია: ამ უკანასკნელ
წელიწადებში სხვა და სხვა უხეირო ხელმწი-
ფებმა ისეთ ნაირათ შეაძლული მონარხიული
მმართებლობა საფრანგეთის ხალხს და მეორეს
მხრით საფრანგეთში ისეთ ნაირათ გავრცელ-
და რესპუბლიკური აზრები, რომ, იმედია, თუ
ერთხელ მოიდგა ამ მმართებლობამ ფეხი,
მერე იმის გადაყენება ძნელი იქნება. მაგრამ
ამისათვის აუცილებელად საჭიროა, ახლან-
დელმა, ჯერ კიდევ დროებითმა, რესპუბლი-
კურმა მმართებლობამ თავის საყოველთავო
ასარგებლო მოქმედებისა და განკარგულე-
ბაების შემწეობით უჩენოს და დაუმტკიცოს
ხალხს, რომ მხოლოდ რესპუბლიკა შეუ-
ძლია საფრანგეთის ხალხის ყოველ მხრივი
წინ-წაწევა და გაბედნიერება. უნდა გავტყ-
ით, რომ ეხლანდელ მმართებლობას თით-
ქმის არავითარი ისეთი მოქმედება არ მიუძ-
ღვის ჯერ, რომ ამის შემხედვა ხალხს შეეძ-
ლოს სთქვას: «აი, რითი სჯობია რესპუბლი-
კური მმართებლობა მონარხიულსაო!» ეს
არემოვება ადვილი გასაგებიც არის, თუ წარ-
ოვიდგენთ — როგორი რესპუბლიკა არის ეხ-
ია საფრანგეთში, თუ წარმოვიდგენთ იმას,

რომ ეხლანდელი ნაციონალური კრება თით-
ქმის სულ მონარხისულებ დეუტერიუმის კრებაა,
რომელიც, რასაცემველია, არა სცდილო-
ბენ, რომ რესპუბლიკა დამკიდრდეს საფ-
რანგეთში და ამის გამო არაფერ ისეთს საქ-
მექა არ მოახდენენ, რომელიც ხალხს რეს-
პუბლიკურ მმართებლობას შეაყვარებს. ამი-
ტომეც საფრანგეთის ნამდეილი და კეთილ-
გონიერი რესპუბლიკელები ყველაზე პირვე-
ლად ეხლა იმას ცდილობენ, რომ ეხლანდე-
ლი ნაციონალური კრება დაითხოვონ და
მეორე უფრო უკეთესი და უფრო ნამდეილი
ხალხის წარმომადგენელი კრება ამოიჩიონ.

— ერთს ფრანცუზულს გაზეთში დაბეჭ-
დილია ლუი-ბლანის შემდეგი წიგნი: უფ-
რედაქტორო! თქვენს გაზეთში სწერია, ვი-
თომეც მე თანახმა ვიქენები იმაზე, რომ ახლან-
დელმა ნაციონალურმა კრებამ გაავრძოს
კიდევ ოთხი წლის ეადით ტიტულის პერზიდენ-

ორა, თუ კი ტიყრს მიეცემა უფლება, ა-
ლანდული ნაციონალური კრების დათხოვ-
ნისა. ნება მომეცით მოგახწენოთ, რომ
თქვენ შემცდარი ხართ: ჩემის პზრათ, ახლან-
დელ ნაციონალურ კრებას არა აქვს უფ-
ლება, რომ ტიყრის პრეზიდენტობა განაგრ-
ძოს; ეს უფლება მხოლოდ იმ კრებას მცუ-
თვნის, რომელიც შემდეგში უნდა ამოირ-
ჩიოს ხალხმა »

— ფრანგულტუს პირობის ძალით, რო-
მელიც შარშან შეკრეს გერმანიაშ და საფ-
რანგეთმა, ამ უკანასკნელ სახელმწიფოს შმა-
რთებლობამ წელს 31 დეკემბერს უნდა წა-
რუდგინოს პრუსიის შართებლობას იმ ელ-
ზასელებისა და ლოტარინგელების სია, რო-
მელთაც თავის საშობლო აღილები მია-
ტოვეს და საფრანგეთში გადასახლდენ. ამ-
ბობენ, რომ ამათი ოცხევი 300000 კაცს
შეადგენს.

— საფრანგეთის სახელმწიფო ჩევეზი
ამას წინათ ყოველა პირებლად მოლაპარა-
კება იმ კანონის პროექტზე, რომელიც იმის-
თვის შმართებლობას გადაუტარ განსახილევ-
ლად. ეს პროექტი შეეხება იმ გარემოებას,
რომ კორსიკის მცხოვრებლებს შუდღი იარა-
ლის ტარება აღკრძალული ექნესთ. ამ გან-
კარგულების მოხდენა საფრანგეთის შმართებ-
ლობას იმიტომ უნდა თურმე, რომ, რად-
გან კორსიკელები ძლიერ ფიცხელი და შუ-
რის-შეძიებელი ხალხია და მუდამ ატარებენ
იარაღს, ამის გამო იმათში ერთობ ხშირად
ნდება კაცის კვლა და დაჭრა. სტატისტიკური
ცნობებიდამ შეანს, რომ როდესაც კორსი-
კელებს ცივი იარაღის ტარება აღკრძალული
ჰქონდათ, მაშინ უფრო ნაკლები კაცის მკვ-
ლელობა ხდებოდა ამ კუნძულზედათ. სა-
ხელმწიფო ჩევეზს ეს კანონი უკვე დაუმტკი-
ცებისა და ქხლა ნაციონალურ კრებას უნდა
წარუდგინონ ის და შემდეგ კანონის მაღა-
მიეცემა.

ნარ ევ

မာန်၏၍ ဖြစ်ပေါ်သူ၏ ဖွံ့ဖြိုးလျှောက်မှု အမျိန် ရှိခဲ့ပါ ပါ။
မာန်၏ အမျိန် ရှိခဲ့ပါ။ မာန်၏ အမျိန် ရှိခဲ့ပါ။ မာန်၏ အမျိန် ရှိခဲ့ပါ။

როგორც თვითობას ცოგრის უნივერსიტეტის
ჰქმლით აცხადებს, ამ უნივერსიტეტის მედიკურ
ფაკულტეტზე ამ უმაღლეს სელ-158 სტუდენტია
და ამ რიცხვში ჩა ჭლი. მამაკალ სტუდენტში კი
ჩამოსწორებული 100 სტუდენტი-ჭლითაგანი
ამჟამა, 75 მედიკურ ფაკულტეტზე, 24 ფა-
კულტოსაციურზე და ერთიც პლატონიკური მეცნიე-
რების ფაკულტეტზე.

ოდესის ოლქის სასამართლოში ამას წინათ ერთი
საქართველოს საქმე გათხიებს: შეასრულა დეპომენტი
ერთ ბერძნებს დაჭირა ერთი შეიდი წლის ბარება
ცოგო და ჯერ გაეფუძვებია და მერე, რომ არა ეს
შეეტყო ეს ამავი, დაეღია. ოლქის სასამართლოშ
მ მსეფერი საქმისათვის ბერძნებს უკვედი დირსე-
ბის ჩამოსდა და 12 წლით ციმინზე, გატორდა
მა, გაგზავნა გადაუწევიტა.